

บทที่ 10

ตรรกบทชนิดรวมและตรรกบทชนิดรวมแบบย่อ

โครงสร้างเนื้อหา

1. ตรรกบทชนิดรวม (Compound Syllogism)
 - 1.1 ความหมาย
 - 1.2 แบบของตรรกบทชนิดรวม
 - 1.2.1 ตรรกบทชนิดรวมแบบอนุโลม
 - 1.2.2 ตรรกบทชนิดรวมแบบปฏิโลม
2. ตรรกบทชนิดรวมแบบย่อ (Sorites)
 - 2.1 ความหมาย
 - 2.2 แบบของตรรกบทชนิดรวมแบบย่อ
 - 2.2.1 ตรรกบทชนิดรวมแบบย่อของอริสโตเติล
 - 2.2.2 ตรรกบทชนิดรวมแบบย่อของโกลคลีเนียส
 - 2.3 ความแตกต่างของตรรกบทชนิดรวมแบบย่อของอริสโตเติลและของโกลคลีเนียส
 - 2.4 ความสมเหตุสมผลของตรรกบทชนิดรวมแบบย่อ

สาระสำคัญ

1. ตรรกบทชนิดรวม เป็นการคิดหาเหตุผลโดยการใช้ตรรกบทหลาย ๆ บทที่มีความเกี่ยวข้องกันมาสัมพันธ์กันในลักษณะเป็นลูกโซ่และนำไปสู่บทสรุปสุดท้ายที่ต้องการ
2. ตรรกบทชนิดรวมมี 2 แบบ คือ ตรรกบทชนิดรวมแบบอนุโลม และตรรกบทชนิดรวมแบบปฏิโลม โดยตรรกบทชนิดรวม

แบบอนุโลมเป็นการอ้างเหตุผลในลักษณะเดินหน้าเป็นลูกโซ่ จากตรรกบทแรกไปยังตรรกบทต่อ ๆ ไปจนได้บทสรุปสุดท้าย ในขณะที่ตรรกบทชนิดรวมแบบปฏิโลมเป็นการคิดหาเหตุผลในลักษณะถอยหลังเป็นลูกโซ่ จากบทสรุปสุดท้ายย้อนกลับไปหาตรรกบทแรก หรืออีกนัยหนึ่งก็คือเป็นการคิดจากผลย้อนไปหาเหตุ

3. ตรรกบทชนิดรวมแบบย่อหรือ โชริตีสเป็นการอ้างเหตุผลในรูปแบบของตรรกบทหลายบทต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ทั้งในด้านเนื้อหาและการคิดหาเหตุผล แต่จะมีการละข้อสรุปบางส่วนไว้ระหว่างลูกโซ่นั้น

4. ตรรกบทชนิดรวมแบบย่อมี 2 แบบคือ ตรรกบทชนิดรวมแบบย่อของอริสโตเติล และตรรกบทชนิดรวมแบบย่อของโกลคลีเนียส

ตรรกบทชนิดรวมแบบย่อของอริสโตเติล เป็นการอ้างเหตุผลที่ใช้ข้อสรุปที่ละไว้ของตรรกบทแรกเป็นข้ออ้างรองของตรรกบทถัดมา

ตรรกบทชนิดรวมแบบย่อของโกลคลีเนียสเป็นการอ้างเหตุผลที่ใช้ข้อสรุปที่ละไว้ของตรรกบทที่มาก่อนเป็นข้ออ้างหลักของตรรกบทถัดมา

5. ความสมเหตุสมผลของตรรกบทชนิดรวมแบบย่อนั้นสามารถตัดสินได้ โดยเขียนตรรกบทชนิดรวมแบบย่อนั้นออกมาให้เต็มรูปแบบ ถ้าทุกตรรกบทที่แยกออกมาสมเหตุสมผล ตรรกบทชนิดรวมแบบย่อนั้นก็จัดว่าสมเหตุสมผล

จุดประสงค์ของการเรียนรู้

หลังจากศึกษาบทที่ 10 แล้ว นักเรียนจะ

1. เข้าใจการอ้างเหตุผลที่เป็นตรรกบทชนิดรวม และตรรกบทชนิดรวมแบบย่อ
2. เข้าใจตรรกบทชนิดรวมแบบอนุโลมและตรรกบทชนิดรวมแบบปฏิโลม
3. เขียนตรรกบทชนิดรวมแบบอนุโลมและตรรกบทชนิดรวมแบบปฏิโลมได้
4. สามารถคิดหาเหตุผลในรูปของตรรกบทชนิดรวมได้อย่างสมเหตุสมผล
5. เข้าใจตรรกบทชนิดรวมแบบย่อ ทั้งแบบของอริสโตเติลและของโกดคลีเนียส
6. เขียนตรรกบทชนิดรวมแบบย่อให้เต็มรูปได้
7. บอกได้ว่าตรรกบทชนิดรวมแบบย่อนั้น ๆ สมเหตุสมผลหรือไม่อย่างไร

1. ตรรกบทชนิดรวม

1.1 ความหมาย

ตรรกบทชนิดรวม (Compound Syllogism) เป็นการคิดหาเหตุผล โดยการใช้ตรรกบทหลาย ๆ บทที่มีความเกี่ยวข้องกันมาสัมพันธ์กันในลักษณะเป็นลูกโซ่ โดยนำข้อสรุปของตรรกบทที่ 1 ไปเป็นข้ออ้างของตรรกบทที่ 2 และนำข้อสรุปของตรรกบทที่ 2 ไปเป็นข้ออ้างของตรรกบทที่ 3 ต่อไปเรื่อย ๆ จนในที่สุดได้ข้อสรุปสุดท้ายเพียงบทเดียว

1.2 แบบของตรรกบทชนิดรวม

ตรรกบทชนิดรวม แบ่งได้เป็น 2 อย่างคือ

ตรรกบทชนิดรวมแบบอนุโลม

ตรรกบทชนิดรวมแบบปฏิโลม

1.2.1 ตรรกบทชนิดรวมแบบอนุโลม

ตรรกบทชนิดรวมแบบอนุโลม (Prosyllogism) เป็นการอ้างเหตุผล ในลักษณะเดินหน้าเป็นลูกโซ่ คือ เป็นการอ้างเหตุผลจากตรรกบทแรกไปยังตรรกบทที่ 2, ที่ 3 และต่อ ๆ ไปตามลำดับ จนได้ข้อสรุปอันสุดท้าย โดยการนำเอาข้อสรุปที่ได้จากตรรกบทที่มาก่อนไปใช้เป็นข้ออ้างในตรรกบทถัดไป

ตัวอย่าง

1. All B are C	ข้าวทุกชนิดเป็นพืชเศรษฐกิจ
All A are B	ข้าวหอมมะลิเป็นข้าว
∴ All A are C	∴ ข้าวหอมมะลิเป็นพืชเศรษฐกิจ
2. All C are D	พืชเศรษฐกิจทั้งหลายเป็นพืชที่ทำรายได้
All A are C	ข้าวหอมมะลิเป็นพืชเศรษฐกิจ
∴ All A are D	∴ ข้าวหอมมะลิเป็นพืชที่ทำรายได้
3. All D are E	พืชที่ทำรายได้ทั้งหลายเป็นพืชที่ควรได้รับการส่งเสริม
All A are D	ข้าวหอมมะลิเป็นพืชที่ทำรายได้
∴ All A are E	∴ ข้าวหอมมะลิเป็นพืชที่ควรได้รับการส่งเสริม

1.2.2 ตรรกบทชนิดรวมแบบปฏิโลม

ตรรกบทชนิดรวมแบบปฏิโลม (Episyllogism) เป็นการคิดหา
เหตุผลในลักษณะถอยหลังเป็นลูกโซ่ คือเป็นการคิดหาเหตุผลจากข้อสรุปสุดท้าย
ย้อนกลับไปหาตรรกบทแรก เป็นการคิดจากผล (effect) ย้อนไปหาเหตุ (cause)

ตัวอย่าง

1.	All A are E	ธงชัย แมคอินไตย์เป็นคนสาธารณะ
	$\therefore \left\{ \begin{array}{l} \text{All D are E} \\ \text{All A are D} \end{array} \right.$	$\therefore \left\{ \begin{array}{l} \text{คนดังทั้งหลายเป็นคนสาธารณะ} \\ \text{ธงชัย แมคอินไตย์เป็นคนดัง} \end{array} \right.$
2.	All A are D	ธงชัย แมคอินไตย์เป็นคนดัง
	$\therefore \left\{ \begin{array}{l} \text{All C are D} \\ \text{All A are C} \end{array} \right.$	$\therefore \left\{ \begin{array}{l} \text{ดาราทั้งหลายเป็นคนดัง} \\ \text{ธงชัย แมคอินไตย์เป็นดารา} \end{array} \right.$
3.	All A are C	ธงชัย แมคอินไตย์เป็นดารา
	$\therefore \left\{ \begin{array}{l} \text{All B are C} \\ \text{All A are B} \end{array} \right.$	$\therefore \left\{ \begin{array}{l} \text{นักแสดงทั้งหลายเป็นดารา} \\ \text{ธงชัย แมคอินไตย์เป็นนักแสดง} \end{array} \right.$

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

1. จงแสดงตรรกบทชนิดรวมแบบอนุโลมนี้ให้เต็มรูป

ของราคาแพงทั้งหลายเป็นของหายาก

เพชรเป็นของราคาแพง

∴

เพชรเป็นของดี

2. จงแสดงตรรกบทชนิดรวมแบบปฏิโลมนี้ให้เต็มรูป

โมศลาเป็นสิ่งต้องขาย

∴ สิ่งมีชีวิตทั้งหลายเป็นสิ่งต้องขาย

∴

โมศลาเป็นสัตว์กินพืช

2. ตรรกบทชนิดรวมแบบย่อ (sorites)

2.1 ความหมาย

ตรรกบทชนิดรวมแบบย่อ หรือ โซริเตส (sorites) เป็นการอ้างเหตุผลในรูปแบบของตรรกบทหลายบทต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ทั้งในด้านเนื้อหาและการคิดหาเหตุผล แต่จะมีการละข้อสรุปบางส่วนไว้ระหว่างลูกโซ่นั้น

2.2 แบบของตรรกบทชนิดรวมแบบย่อ

ตรรกบทชนิดรวมแบบย่อหรือ โซริเตสแบ่งออกได้เป็น 2 แบบคือ

2.2.1 ตรรกบทชนิดรวมแบบย่อของอริสโตเติล (Aristotelian Sorites)

เป็น โซริเตสชนิดที่ใช้ข้อสรุปที่ละไว้ของตรรกบทแรกเป็นข้ออ้างรองของตรรกบทถัดมา

โซริเตสแบบนี้เรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็น โซริเตสแบบตาม
เนื่องจากเรียงข้ออ้างจากข้ออ้างรองมายังข้ออ้างหลัก
ตัวอย่างที่ 1

- A เป็น B
- B เป็น C
- C เป็น D
- D เป็น E
- E เป็น F
- ∴ A เป็น F

ณรงค์เป็นคนชอบเล่นม้า
คนชอบเล่นม้าเป็นนักการพนัน
นักการพนันเป็นคนที่คิดในอบายมุข
คนที่คิดในอบายมุขเป็นคนไม่ดี
คนไม่ดีเป็นคนไม่น่าคบ
∴ ณรงค์เป็นคนไม่น่าคบ

ตรรกบทชนิดรวมแบบย่อของอริสโตเติลนี้ เมื่อแสดงให้เต็มรูปจะได้
เป็น 4 ตรรกบท ดังนี้

1.	B เป็น C	พจน์รอง
←	คนชอบเล่นม้าทั้งหมดเป็นนักการพนัน	
	A เป็น B		ณรงค์เป็นคนชอบเล่นม้า	(ข้ออ้างรอง)
	(∴ A เป็น C)		∴ ณรงค์เป็นนักการพนัน	
2.	C เป็น D		นักการพนันทั้งหมดเป็นคนที่คิดในอบายมุข	
	A เป็น C		ณรงค์เป็นนักการพนัน	
	(∴ A เป็น D)		∴ ณรงค์เป็นคนที่คิดในอบายมุข	

3. D เป็น E คนที่คิดในอบาบทมุขทั้งหลายเป็นคนไม่ดี
 A เป็น D ณรงค์เป็นคนที่ดีในอบาบทมุข
 (∴ A เป็น E) ∴ ณรงค์เป็นคนไม่ดี
- พจน์หลัก
↑
4. E เป็น F คนไม่ดีทั้งหลายเป็นคนไม่น่าคบ (ข้ออ้างหลัก)
 A เป็น E ณรงค์เป็นคนไม่ดี
 ∴ A เป็น F ∴ ณรงค์เป็นคนไม่น่าคบ

จะเห็นได้ว่า ข้ออ้างแรกของตรรกบทชนิดรวมแบบย่อของอริสโตเติลนี้เป็นข้ออ้างรอง (minor premise) เพราะว่ามีพจน์รอง (minor term) คือ “ณรงค์” ปรากฏอยู่ ส่วนข้ออ้างสุดท้ายของโซริเตสเป็นข้ออ้างหลัก (major premise) เพราะว่ามีพจน์หลัก (major term) คือ “คนไม่น่าคบ” ปรากฏอยู่

ในโซริเตสแบบของอริสโตเติล ข้อสรุปที่ละไว้ในตรรกบทแรกจะทำหน้าที่เป็นข้ออ้างรองของตรรกบทถัดไป

กฎของโซริเตสแบบของอริสโตเติล

1. ข้ออ้างจะต้องเป็นสากลหรือทั่วไป (universal) เฉพาะข้ออ้างแรกเท่านั้นที่อาจจะเป็นข้ออ้างเฉพาะหรือประพจน์บางส่วน (particular) ได้¹
2. ข้ออ้างจะต้องเป็นยืนยัน (affirmative) เฉพาะข้ออ้างสุดท้ายเท่านั้นที่อาจจะเป็นปฏิเสธได้

¹หากเรามีข้ออ้างที่เป็นข้ออ้างเฉพาะมากกว่า 1 ข้ออ้าง จะทำให้เกิดกรณีที่มีตรรกบทที่ข้ออ้างเป็นประพจน์บางส่วนทั้งคู่ ซึ่งไม่สามารถมีข้อสรุปที่ถูกต้องได้

หากฝ่าฝืนกฎข้อ 1 จะทำให้การอ้างเหตุผลนั้นผิดพลาด เพราะมีพจน์กลางไม่กระจาย

2.2.2 ตรรกบทชนิดรวมแบบย่อแบบของไกลคลีเนียส (Gloclenian Sorites) เป็น โซริเตสชนิดที่ใช้ข้อสรุปของตรรกบทที่มาก่อนเป็นข้ออ้างหลักของตรรกบทถัดมา โซริเตสแบบนี้เรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่าโซริเตสแบบทวน เพราะข้ออ้างเรียงสวนทางกับแบบของอริสโตเติลคือเรียงจากข้ออ้างหลักมายังข้ออ้างรอง

ตัวอย่างที่ 1

All E are F

All D are E

All C are D

All B are C

All A are B

∴ All A are F

คนไม่ดีทั้งหลายเป็นคนไม่น่าคบ

ผู้ที่คิดในอบายมุขทั้งหลายเป็นคนไม่ดี

นักการพนันทั้งหลายเป็นผู้ที่คิดในอบายมุข

คนชอบเล่นม้าทั้งหลายเป็นนักการพนัน

ณรงค์เป็นคนชอบเล่นม้า

∴ ณรงค์เป็นคนไม่น่าคบ

ตรรกบทชนิดรวมแบบย่อของ โกลคลีเนียสนี้ เมื่อแสดงให้เต็มรูปจะ
ได้เป็น 4 ตรรกบท ดังนี้

			พจน์หลัก ↑
1.	All E are F All D are E (∴ All D are F)	1.	คนไม่ดีทั้งหลายเป็น <u>คนไม่น่าคบ</u> (ข้ออ้างหลัก) ผู้ที่คิดในอบายมุขทั้งหลายเป็นคนไม่ดี ∴ ผู้ที่คิดในอบายมุขทั้งหลายเป็นคนไม่น่าคบ
2.	All D are F All C are D (∴ All C are F)	2.	ผู้ที่คิดในอบายมุขทั้งหลายเป็นคนไม่น่าคบ นักการพนันทั้งหลายเป็นผู้ที่คิดในอบายมุข ∴ นักการพนันทั้งหลายเป็นคนไม่น่าคบ
3.	All C are F All B are C (∴ All B are F)	3.	นักการพนันทั้งหลายเป็นคนไม่น่าคบ คนชอบเล่นม้าทั้งหลายเป็นนักการพนัน ∴ คนชอบเล่นม้าทั้งหลายเป็นคนไม่น่าคบ
4.	All B are F All A are B (∴ All A are F)	4.	คนชอบเล่นม้าทั้งหลายเป็นคนไม่น่าคบ ณรงค์เป็นคนชอบเล่นม้า (ข้ออ้างรอง) ∴ <u>ณรงค์</u> เป็นคนไม่น่าคบ ↓ พจน์รอง

จากตัวอย่าง ตรรกบทชนิดรวมแบบย่อของ โกลคลีเนียสนี้

ข้ออ้างหลักคือ คนไม่ดีทั้งหลายเป็นคนไม่น่าคบ

พจน์หลักคือ คนไม่น่าคบ

พจน์รองคือ ณรงค์

ข้อสรุปที่ละไว้ในตรรกบทแรก คือ “ผู้ที่คิดในอบายมุขทั้งหลายเป็นคนไม่น่าคบ” ทำหน้าที่เป็นข้ออ้างหลักของตรรกบทถัดไป และข้อสรุปของตรรกบทถัดไปก็จะทำหน้าที่เป็นข้ออ้างหลักของตรรกบทถัดไป เป็นทอด ๆ

กฎของไชริเตสแบบไกลกลีเนียน

1. ข้ออ้างทั้งหมดจะต้องเป็นยืนยัน (affirmative) เฉพาะข้ออ้างแรกเท่านั้นที่อาจเป็นปฏิเสธ (negative) ได้¹
2. ข้ออ้างทั้งหมดจะต้องเป็นสากลหรือทั่วไป (universal) เฉพาะข้ออ้างสุดท้ายเท่านั้นที่อาจเป็นบางส่วน (particular) ได้²

จากตัวอย่างของไชริเตสทั้ง 2 แบบ จะเห็นว่าในไชริเตสหนึ่งๆ นั้นจะมีพจน์มากกว่า 3 พจน์ เพราะมีมากกว่า 1 ทรรกบท พจน์หลักนั้นก็คือพจน์ที่เป็นภาคนิเทศของข้อสรุป และพจน์รองก็คือพจน์ที่เป็นภาคประธานของข้อสรุป ส่วนพจน์กลางนั้นจะมีหลายพจน์ เพราะมีหลายทรรกบทอยู่ในไชริเตสนั้น โดยในแต่ละทรรกบทพจน์หนึ่งจะปรากฏ 2 ครั้ง และประการสุดท้าย เมื่อเขียนไชริเตสออกมาเต็มรูปเป็นทรรกบทย่อย ๆ ที่ต่อเนื่องกัน ทั้งในด้านเนื้อหาและการอ้างเหตุผลแล้ว เราจะเห็นได้ชัดเจนว่า ข้ออ้างของทรรกบท ที่ตามมานั้นก็ได้จากบทสรุปของทรรกบทที่มาก่อนนั่นเอง

¹เนื่องจากข้ออ้างที่เป็นปฏิเสธนั้นจะทำให้ได้ข้อสรุปที่เป็นปฏิเสธ และหากมีข้ออ้างที่เป็นปฏิเสธทั้งสอง การอ้างเหตุผลนั้นก็อาจจะไม่มีข้อสรุปที่ถูกต้องได้ ดังนั้น ข้ออ้างจึงเป็นปฏิเสธได้เพียงข้ออ้างเดียว

²หากมีข้ออ้างอื่นที่ไม่ใช่ข้ออ้างสุดท้ายเป็นข้ออ้างเฉพาะหรือประพจน์บางส่วน (particular) ข้อสรุปของทรรกบทที่ตามมาจากข้ออ้างนั้น ๆ ก็จะต้องเป็นชนิดบางส่วน แต่ในไชริเตสแบบอริสโตเติล ข้อสรุปซึ่งเป็นข้ออ้างหลักของทรรกบทถัดไปนั้นจะต้องเป็นสากลหรือประพจน์ทั่วไป (universal) ดังนั้น ข้ออ้างสุดท้ายเท่านั้นที่จะเป็นประพจน์บางส่วนได้ โดยไม่ทำให้การคิดหาเหตุผลนั้นผิดพลาด

การฝ่าฝืนกฎข้อ 2 ของการคิดหาเหตุผลแบบทรรกบทจะทำให้ทรรกบทผิดพลาด เพราะพจน์กลางไม่กระจาย

2.3 ความแตกต่างระหว่างโซริเตสแบบของอริสโตเติล กับโกลคลีเนียส

โซริเตสทั้งของอริสโตเติลและของโกลคลีเนียสนั้นจะมีข้ออ้างอย่างเดียวกันและข้อสรุปอย่างเดียวกัน แต่ต่างกันในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. ในโซริเตสแบบของอริสโตเติล ข้ออ้างแรกจะเป็นข้ออ้างรอง และข้ออ้างอื่น ๆ ทั้งหมดจะเป็นข้ออ้างหลัก

ในโซริเตสแบบของโกลคลีเนียส ข้ออ้างแรกจะเป็นข้ออ้างหลัก และข้ออ้างอื่น ๆ ทั้งหมดจะเป็นข้ออ้างรอง

2. ในโซริเตสแบบของอริสโตเติล ข้อสรุปที่ละไว้ในตรรกบทแรกจะเป็น ข้ออ้างรองของตรรกบทที่ตามมา

ในโซริเตสแบบของโกลคลีเนียส ข้อสรุปที่ละไว้ในตรรกบทแรกจะเป็น ข้ออ้างหลักของตรรกบทที่ตามมา

3. ในโซริเตสแบบของอริสโตเติล ภาคนิเทศ (predicate) ของข้ออ้างสุดท้าย (last premise) จะเป็นพจน์หลัก (major term)

ในโซริเตสแบบของโกลคลีเนียส ภาคนิเทศของข้ออ้างแรก (first premise) จะเป็นพจน์หลัก

4. ในโซริเตสแบบของอริสโตเติล ภาคประธาน (subject) ของข้ออ้างแรก (first premise) จะเป็นพจน์รอง

ในโซริเตสแบบของโกลคลีเนียส ภาคประธานของข้ออ้างสุดท้าย (last premise) จะเป็นพจน์รอง

2.4 ความสมเหตุสมผลของตรรกบทชนิดรวมแบบย่อหรือโซริเตส

วิธีตัดสินความสมเหตุสมผลของโซริเตสทั้ง 2 แบบนั้น ทำได้โดยแยกโซริเตสออกมาเป็นตรรกบท และพิจารณาว่าแต่ละตรรกบทสมเหตุสมผลหรือไม่ ถ้าทุกตรรกบทที่แยกออกมาสมเหตุสมผล โซริเตสนั้น ๆ ก็สมเหตุสมผล แต่ถ้ามีตรรกบทแม้เพียงตอนใดตอนหนึ่งไม่สมเหตุสมผล โซริเตสนั้นก็จัดเป็นโซริเตสที่ไม่สมเหตุสมผลทันที

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

1. จงขยายตรรกบทชนิดรวมแบบย่อหรือโซริเตสของอริสโตเติล ต่อไปนี้ให้เต็มรูป

1. นันทาเป็นไก่แจ้
ไก่แจ้เป็นไก่
ไก่เป็นสัตว์ปีก
สัตว์ปีกเป็นสัตว์
สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิต
∴ นันทาเป็นสิ่งมีชีวิต
2. อูครเป็นชาวอีสาน
ชาวอีสานทั้งหมดเป็นคนไทย
คนไทยทั้งหมดเป็นชาวเอเชีย
ชาวเอเชียทั้งหมดเป็นคน
คนทั้งหมดเป็นสัตว์ที่รู้จักคิดเหตุผล
สัตว์ที่รู้จักคิดเหตุผลทั้งหมดเป็นสิ่งมีชีวิต
สิ่งมีชีวิตทั้งหมดเป็นสิ่งต้องตาย
∴ อูครเป็นสิ่งต้องตาย

2. จงขยายตรรกบทชนิดรวมแบบย่อหรือโซริเตสของโกลกติเนียส ต่อไปนี้ให้เต็มรูป

1. สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิต
สัตว์ปีกเป็นสัตว์
ไก่เป็นสัตว์ปีก
ไก่แจ้เป็นไก่
นันทาเป็นไก่แจ้
∴ นันทาเป็นสิ่งมีชีวิต

2. คนที่มีแ่งงามของชีวิตทั้งหลายเป็นคนที่น่าสนใจ
คนที่ละเมียดละไมทั้งหลายเป็นคนที่มิแ่งงามของชีวิต
คนที่อารมณ์อ่อนไหวทั้งหลายเป็นคนที่ละเมียดละไม
ศิลปินทั้งหลายเป็นคนที่อารมณ์อ่อนไหว
∴ ศิลปินทั้งหลายเป็นคนที่น่าสนใจ